

คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัทยมหิตลทุกเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พัฒนาชนบทศึกษา)

ประจำปีการศึกษา 2548

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร ทรงพระปรีชาสามารถ ในศาสตร์ศิลป์ทุกแขนง ทรงเป็นนักคิดนักปราชญ์และนักพัฒนาที่สามารถยิ่ง พระปรีชาด้านการพัฒนาชนบท ทรงริเริ่ม สร้างสรรค์หลักการ แนวคิด วิธีการ รูปแบบและกระบวนการพัฒนาชนบทด้วยพระราชวิริยะอุตสาหะ จนกระทั่งเกิดเป็นทฤษฎีใหม่ให้ชาวโลกได้ศึกษาเรียนรู้และเป็นประโยชน์อย่างไพศาลในปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลา 60 ปี ที่ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัติ เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในการพัฒนาชนบทอย่างต่อเนื่องจริงจัง ก่อนที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ชนบทแห่งใด จะทรงศึกษาข้อมูลจากเอกสารและแผนที่ของพื้นที่นั้น ๆ อย่างละเอียดทุกครั้ง จะทรงสอบถามราษฎรเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ของชุมชน จากนั้นจึงทรงสำรวจพื้นที่จริงและทรงสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานแล้วทรงปรึกษากับฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่นั้น ๆ จากนั้นจึงทรงมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ไปศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม ก่อนที่จะจัดทำโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่พระราชทานไว้

แนวพระราชดำริบางประการได้พระราชทานแก่เจ้าหน้าที่เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติ ทดลองดำเนินงานแต่บางประการทรงดำเนินการทดลองด้วยพระองค์เอง จนเกิดความเหมาะสม เกิดทักษะ มีความเป็นไปได้สูงในการที่จะนำไปใช้พัฒนาและหรือแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของกลุ่มชนแต่ละพื้นที่ และทรงให้ความสำคัญกับการปรับทัศนคติการพัฒนาของพสกนิกรให้เกิดค่านิยมการพึ่งตนเองบนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียงและภูมิปัญญาพื้นบ้าน ควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาทางวัตถุ ก่อให้เกิดการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

การดำเนินงานพัฒนาตามแนวพระราชดำริดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทขึ้นหลายลักษณะ เช่น โครงการศึกษาค้นคว้าทดลองสวนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพระราชดำริฝนหลวง โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบนผิวดิน โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการสหกรณ์การเกษตร โครงการพัฒนาการประมง เป็นต้น โครงการเหล่านี้เป็นทั้งศูนย์กลางของกลไกในการพัฒนา และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่คอยให้บริการทางวิชาการ ที่กระจายครอบคลุมพื้นที่ชนบททั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ล้าหลังทุรกันดาร ทรงให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนอยู่เสมอ ทำให้พสกนิกรได้รับประโยชน์อย่างมาก สภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระดำรัสไว้ว่า...

“...ที่ซึ่งเคยเสด็จพระราชดำเนินไปแล้ว ในปีต่อ ๆ มาจะดีขึ้น คนมีสุขภาพดี สภาพแวดล้อมดีขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น คุ้มกับแรงที่เราเหนื่อย และเงินทองที่เสียไป”

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ สนับสนุนส่งเสริมให้งานการพัฒนาชนบทภาครัฐได้ผลสมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น รัฐจึงจัดตั้งองค์กรและกลไกขึ้นเป็นพิเศษเพื่อรับสนองพระราชดำริ ดำเนินงานโครงการต่าง ๆ สืบมาถึงทุกวันนี้

โดยเหตุที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นอเนกอนันต์ ทรงเป็นนักพัฒนาที่ทรงอุทิศกำลังพระวรกาย พระราชหฤทัย พระสติปัญญา และพระราชทรัพย์เพื่อการพัฒนาชนบทด้วยพระราชวิริยะอุตสาหะอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดประโยชน์สุขอย่างยั่งยืนแก่พสกนิกรชาวชนบทไทยทั่วประเทศ ด้วยความจงรักภักดีและสำนึกในพระราชจริยวัตรที่เปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และเพื่อร่วมเฉลิมฉลองในโอกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในปีพุทธศักราช 2549 สภามหาวิทยาลัยมหิดล ในคราวประชุมครั้งที่ 387 วันที่ 19 เมษายนพุทธศักราช 2549 จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พัฒนาชนบทศึกษา) แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อประกาศพระเกียรติคุณให้ปรากฏแผ่ไพศาลและเป็นเกียรติสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลอันสูงยิ่งแก่มหาวิทยาลัยมหิดล สืบไป